

David Grigg: *The world food problem 1950-1980*.

Blackwell, Oxford 1985. 276 s., ill. 24 cm. GBP 19.50.

Bogen behandler den globale balance og de regionale in balancer mellem fødevarerproduktion og befolkning gennem den seneste menneskealder. En række generelle kapitler behandler emner som: hungerens udbredelse og historie, befolkning og fattigdom, udviklingen i fødevarerproduktion og arealanvendelse, fødevarerhandel og -hjælp. Tre regionale kapitler behandler forhold i Afrika, Latin-Amerika og Asien. Bogen er velskrevet og nøgtern – for folk, der ønsker oplysning og ikke blot støtte for fordomme eller yndlingsteorier. Teksten er gennemgående meget velforsynet med litteraturhenvisninger i fodnoter (det kunne være meget nyttigt med en samlet litteraturliste); der er mange tabeller og en del kort samt diagrammer. – God bog.

Henning Mørch

Harold E. Croxall & Lionel P. Smith: *The fight for food: factors limiting agricultural production*.

Allen & Unwin, London 1984. XVI, 218 s. 22 cm. Paperback: GBP 4.95. Hardback: GBP 15.-.

De kompetente folk, der har forfattet denne bog er – en plantepatolog, der bl.a. har været rådgiver for det britiske landbrugsministerium, og en matematiker, der har arbejdet med landbrugsmeteorologi – også på højeste niveau. De har, siger forlaget, »omfattende erfaring og forståelse for de problemstillinger der behandles«, – det manglede bare, når man skriver en bog (med en sådan titel). Bogen er overordentlig sober og lever helt op til et indledende motto fra Descartes: »Intet må accepteres som sandt før, det klart er erkendt at være det; hvilket indebærer, at man med al mulig omhu må undgå hast og fordomme«. De tætte 200 sider behandler derefter i fem afsnit: klima, jordbund, biologiske faktorer, socio-økonomiske faktorer, samt et sammenfattende afsnit. Til slut bringes en ganske skikkelig litteraturliste. Bogen ER indsigtfuld og kompetent, men sætter sig mellem et større antal stole i lyset af bagsidetektens erklærede publikum. Dette skyldes bl.a. det sympatiske princip med at undgå fagjargon, diagrammer, tal etc. – men det er gennemført for ekstremt i den i øvrigt velkrevne bog. Studenten vil næppe »finde den uvurderlige«, men kan måske finde lidt inspiration og få øje for

lidt flere sammenhænge: forskere vil formentligt bedre andetsteds kunne opsøge perspektivering af deres måske snævre forskningsfelt; landmænd vil formentligt hverken finde tilstrækkeligt nyt eller have kraft til at have fornøjelse af bogen; politikere vil næppe have tid m.m. til at kaste sig over netop denne bog. Forbrugeren – den læge læser, der måske kunne have mest fornøjelse/nytte af bogen, må have tilskyndelse udefra: bogen præsenterer sig meget trist; omslaget er et meget »solblegt« billede af »the English countryside«, og inden i ikke ét billede, fotografi, instruktiv tegning eller diagram eller anden appetitvækker.

Henning Mørch

Agriculture and the environment: proceedings of ITE symposium no. 13 held at Monks Wood Experimental Station on 28-29 February and 1 March 1984. Ed. by David Jenkins.

Monks Woods Experimental Station. Cambridge: Institute of Terrestrial Ecology, 1984. 195 s., ill. 30 cm. GBP 7.-.

Med fokus på Storbritannien behandler denne omfattende samling af korte artikler agerlandets økologi. Indlæggen er skrevet til et tre-dages symposium afholdt af Institute of Terrestrial Ecology, og de favner meget bredt. Landbrugets udvikling, økonomiske og teknologiske forhold behandles. Mange artikler fokuserer på det vilde plante- og dyreliv i det åbne land. Men også konsekvenserne for jordbundsforhold og hydrologi kommer man ind på. De ialt 30 relativt korte artikler giver mange gode ideer til eftertanke, og de talrige henvisninger åbner mulighed for let at fordybe sig i de enkelte temaer.

Anette Reenberg

Klaus Kulinat, Albrecht Steinecke: *Geographie des Freizeit- und Fremdenverkehrs. (Erträge der Forschung, Bd. 212).*

Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt 1984. XI, 264 s., ill. 20 cm. DEM 68.-.

Bogen omhandler en emnekreds, der kun i meget begrænset omfang har vakt interesse blandt geografier her i landet, skønt sagsområdet giver gode muligheder for praktisk anvendelse. Ganske anderledes forholder det sig i udlandet, hvad denne fornuftige, grundige (omend kortfattede) indføring er et tegn på, og som også den omfattende litteraturliste (600 titler) viser. Bogen

præsenterer emnet mere »geografisk« end det ofte ses. Formatet medfører, at illustrationerne præsenteres lovligt gnidret.

Henning Mørch

David Harvey: *Consciousness and the urban experience. - (Studies in the history and theory of capitalist urbanization; 1).*

XIX, 293 s.: ill. 24 cm. GBP 17.50.

David Harvey: *The urbanization of capital. (Studies in the history and theory of urbanization; 2).*

Blackwell, Oxford 1985. XVII, 239 s., ill. 24 cm. GBP 17.50.

De to bøger skal ses i forlængelse af den diskussion af teoretiske problemstillinger, der blev præsenteret i »The Limits to Capital« (1982). De to nye værker søger at forbinde den overordnede teoretiske diskussion med det faktiske historisk-geografiske forløb af urbaniseringsprocessen og dens sammenhæng med samfundets fundamentale forandring.

Urbaniseringen, den moderne produktion og nationalstatens fremvækst har væsentlige politiske og bevidsthedsmæssige implikationer. Disse er ikke blot afledte af de samfundsmæssige forhold, men må »be taken as a real social, cultural, and political phenomenon in its own right« (Bind 1, XVIII). Et eksempel: Familien, der må anses for central for individets bevidsthedsdannelse, er også central for hele samfundets reproduktion. Selvom familien som institution har en lang historie bag sig må dens funktion og betydning altid ses i relation til skiftende samfundsforhold. Således er familien gennem urbaniseringsforløbet blevet forandret fra produktions- til reproduktionsenhed.

Det andet centrale tema er kapitalens urbanisering, der primært omfatter dannelsen af »den anden natur«, dvs. det byggede miljø med dets forskellige rumlige mønstre. Harveys interesse er navnlig hvorledes kapitalismen skaber et fysisk landskab af veje, huse, fabriker, havne, butikker, institutioner mv. i overensstemmelse med egne behov/krav og hvilke modsætninger dette landskab danner. Kapitalens og de sociale relationers urbanisering er parallelle processer; adskillelsen af bolig- og arbejdssted, statens ekspansion og varetagelse af en række servicefunktioner (»Det kollektive konsum«) er eksempler herpå.

Byspørgsmålet, kapitalens og bevidsthedens urbanisering, samt det skabte rum er